

SZERZŐK: Dóczi-Vámos Gabriella, Jozifek Zsófia, Meszlényi-Bodnár Zoltán

GRAFIKAI SZERKESZTÉS: Danczi Dániel, Kantár Kristóf

MULTIMÉDIÁS SEGÉDLETEK: Magócsi Márton, Rostás Bianka

TÁMOGATÓ

A To be or not to be well? – Drama and Theatre in Education című projektet az Európai Bizottság támogatta.

A kiadványban megjelentek nem szükségszerűen tükrözik az Európai Bizottság nézeteit.

A projekt 2019. szeptember 1. és 2022. január 31. között zajlott.

Kódszáma: 2019-1-HU01-KA201-06127.

SZERZŐI JOG

Ez a dokumentum a következő szabadalmi szabályzat alá tartozik: Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International

Az alábbi feltételekkel a jelen dokumentumot bárki felhasználhatja – másolhatja, terjesztheti:

Hivatkozás — Minden alkalommal hivatkozni kell arra, hogy a jelen munka a „Nytott Kör Egyesület” terméke, valamint a dokumentum forrásául fel kell tüntetni a „<http://tobe.nyitottkor.hu>” weboldalt.

Ne add el! — A mű nem használható üzleti célokra.

Ne változtasd! — A mű nem módosítható és nem készíthető belőle átdolgozás, származékos mű.

Nincsenek további megkötések — Nem szabhatsz meg más jogi vagy technológiai korlátozásokat, melyek megakadályoznának bárkit abban, hogy ezen szabadalom által engedélyezett bármely tevékenységet folytassanak.

A szabadalom részletei:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>

Kiadja a Nytott Kör Egyesület
2021

ISBN: 978-615-01-3454-3

A JÓLLÉT TANTERV

Dráma és színházi nevelés egy iskola mint szervezet bevonásával

A NYITOTT KÖR MUNKÁJA – DRÁMA ÉS SZÍNHÁZ AZ OKTATÁSBAN

A Nyitott Kör főként színházi neveléssel foglalkozik (Theatre in Education/TiE), amely a részvételi színház egyik formája. A mindennapi gyakorlatunkban 6-18 év közötti diákok közösségeivel (osztályok) dolgozunk, ők alkotják a tevékenységeink elsődleges célcsoportját. Egy tanév során sok különböző szociokulturális háttérrel rendelkező osztállyal találkozunk, Magyarország különböző településeiről. A Covid-19 járvány előtti időszakban egy átlagos tanév alatt 4500-4800 diákot vontunk be tevékenységeinkbe, valamint 150-190 színházi nevelési előadást, eseményt játszottunk. A Nyitott Kör mottója a „Játék, Színház, Felfedezés”, amely a tevékenységeink folyamatára, az érzelmi bevonódáson keresztül tanulásra utal.

Az elmúlt néhány évben a színházi nevelés lehetséges változatait kutattuk **felnőtt csoportok, tanárok és nevelési-oktatási munkát végző szakemberek részvételével és számára.** A felnőttekkel való munkánk során szeretnénk helyet, időt és megfelelő keretet biztosítani az élményszerű tanulásra, a tapasztalatcserére,

ugyanis ezek gyakran hiányként lépnek fel a tanulási/munkakörnyezetben, ugyanakkor fontos elemei a személyes jóllétnek és fejlődésnek. Az egyéni fejlődési út fontos a munkánk során, ugyanakkor **célunk a résztvevőket közös élményhez és tapasztalathoz juttatni.**

A TO BE PROJEKT – LÉPÉSEK A JÓLLÉT TANTERV FELÉ

A To Be projekt keretében felfedeztük az egy iskolában dolgozó tanárokkal való együttműködésben rejlő hatalmas potenciált, miközben diákjaikkal színházi nevelési előadások keretében találkoztunk, fokozatosan egymásra épülő események során. A projekt felépítése lehetővé tette a partnerintézménnyel kapcsolatban a stratégiai gondolkodást, majdnem az összes osztály bevonását, és szinte az összes tanárral való találkozást a folyamat két tanéves időtartama alatt (2019/2020 – 2020/2021).

A programsorozatban a résztvevőkkel együtt fedeztük fel a jóllét témáját és a hozzá kapcsolódó problémákat. Ez magában foglalta a motiválatlanságot, a magas elvárásokat, amelyekkel a diákok és tanárok a formális oktatási

rendszerben találkoznak, az intézményen belüli különböző szerepköröket betöltő személyek közötti kommunikáció nehézségeit. Szó esett a tanulás természetéről, és az érzelmi bevonódás szerepéről. A kísérleti fázisban résztvevő partneriskolát és tagjait kérésükre anonimitással védjük a To Be projekt kiadványaiban.

A Nyitott Körben a partneriskolával szerzett tapasztalatok alapján 2020 és 2021 őszén nyitott workshopokat szerveztünk tanárok, és egyéb oktatást támogató szakemberek számára, ahol a folyamat egyes elemeit kipróbáltuk. Ez a jóllét tanterv moduljainak továbbfejlesztését is jelentette, és a résztvevők visszajelzései is befolyásolták a foglalkozásvázlatok végleges kialakítását, amelyeket ezen a dokumentumon keresztül osztunk meg.

A folyamatot művészetalapú részvételi akciókutatás kísérte és támogatta. „A legfontosabb állítása ennek a területnek, hogy (performatív) művészet, politika, pedagógia, kutatás nem külön szinten vannak, nem különböző minőségű tevékenységek. Ezek ugyanannak a folyamatnak a részei, amely folyamat során a társadalmi összefüggések megjelenítése, reflektálása zajlik” (Horváth, 2009, 14. o.). A kutatás eredményeit egy másik dokumentumban közzétettük (Lendvai és mtsai, 2021).

A Jóllet Tantervet kíséri egy Útmutató is, amelyben részletesen leírásra kerültek a tervezők és facilitátorok döntései, az ezek háttérében meghúzódó szándékok és szempontok, és arról is képet kaphat az olvasó, hogy a kísérleti fázisban lezajlott folyamatban a résztvevő tanárok és diákok milyen tapasztalatokra tettek szert, és ezekre hogyan reflektáltak a foglalkozások során (To Be Consortium, 2021).

A JÓLLÉT TANTERV LÉTREJÖTTÉT BEFOLYÁSOLÓ KÜLÖNLEGES KÖRÜLMÉNYEK

A Covid-19 és az ezzel kapcsolatos biztonsági intézkedések hatással voltak a projektre, a foglalkozások lebonyolítására, a résztvevők hangulatára és körülményeire, valamint a Nyitott Kör helyzetére is. A világjárvány jelentős hatással volt a jóllet témakörére, ezért a téma megjelent a foglalkozások kialakításában is.

Az iskolában, ahol dolgoztunk, és a foglalkozásokon részt vevő pedagógusok számára a jólletet befolyásoló legégetőbb problémák a következők voltak: a kiégés, a bizalom hiánya a szervezetben, a (szakmai) magányosság érzete, a következtelen kommunikáció az iskola-vezetés és a munkatársak között, valamint az oktatási és mentálhigiénés segítők hiánya (pl. iskolapszichológus, gyógypedagógus).

A tanárok egyfajta hierarchiát érzektek a „főtárgyak” (pl. matematika, történelem, biológia) és a „készsgtárgyak” (művészetek, dráma, zene, sport) között, ahol a szülők és a vezetőség a főtárgyakat helyezték előtérbe, a készsgtárgyakat pedig kevésbé tartották fontosnak. Ahogy a tanári közösség a Jóllet Tanterv foglalkozások során egyre szorosabbá vált, úgy egyre több kezdeményezés és ötlet született az együttműködésre a különböző tantárgyak tanárai között. A figyelem fókusza a tanulás hatékonyabb támogatására és a valódi szükségletekre helyeződött a

diákok érdemi bevonása érdekében, amelyben a dráma is szerepet játszott. A tanárok a folyamat elején úgy érezték, hogy nincsenek felkészülve a sajátos nevelési igényű, illetve viselkedészavarral küzdő tanulókkal való munkára, és bizonytalanok voltak abban, hogy hogyan könnyítsék meg beilleszkedésüket a csoportba. A koronavírus első hullámában – amikor minden oktatási intézmény az online működésre állt át – a résztvevők aggodalmukat fejezték ki számos olyan diák miatt, akik eltűntek az éterben, és a mindennapi személyes kapcsolat nélkül kiestek az iskolai tevékenységekből, lemaradtak vagy kimaradtak a tanulásból. A partneriskola alsó tagozatán nevelőotthonban élő gyerekek is tanultak, akikkel kapcsolatban a tanárok arról számoltak be, hogy a világjárvány idején az osztályközösségek és a szülők ön-szerveződő módon, a tanuláshoz szükséges eszközökkel támogatták a hátrányos helyzetű gyerekeket, illetve a nevelőotthon munkatársai is megfelelően be tudták vonni a gyerekeket az iskolai feladatokba.

A tanári pályával kapcsolatban rendszerszintű nehézségek is megjelentek: a megélhetési költségekhez viszonyított alacsony jövedelmezés, a tanárok által megélt alacsony társadalmi megbecsültség, növekvő adminisztrációs terhek, az állandó túlterheltség érzése. Ezekkel összefüggésben a végleges pályaelhagyás gondolata többször is kifejezésre került.

A JÓLLÉT TANTERV MEGISMÉTELHETŐSÉGE, ALKALMAZÁSA

A Jóllét Tanterv középpontjában a résztvevők szükségletei és az adott tanári, iskolai közösség igényei állnak, így egy új, hasonló folyamat létrehozásához szükséges ezeket újból felfedezni, és a foglalkozás elemeit mindezekhez igazítani.

Úgy gondoljuk, hogy a Jóllét Tanterv alkalmazásához ajánlott a drámában és/vagy a színházi nevelésben jártas munkatárs, szakember bevonása, és úgy véljük, hogy több munkatárs facilitatori együttműködése révén hatékonyabbá válik a folyamat.

Azt tapasztaltuk, hogy a Jóllét Tanterv sikeressége érdekében érdemes törekedni arra, hogy az oktatási intézmény és szervezet minél több tagja elkötelezze magát a folyamat mellett, és a lehető legnagyobb mértékben engedje magát bevonni.

Felismertük, hogy mindehhez lényeges az iskolán belüli kulcsszereplők, közösség szervezők megtalálása; a kipróbálási szakasz során csak a találkozások második felében tudtuk azonosítani azokat a munkatársakat, akik a többiek bevonásában fontos szerepet töltek be, ami bizonyára befolyásolta a folyamatot. A kulcsszemélyek képesek arra, hogy: mélységében megértsék a programot, izgalmasan mutassák be másoknak, hatékonyan elérjék kollégáikat az iskolában, nyomon kövessék kollégáik bevonódását. Tapasztalataink szerint körülbelül

három kulcsszemély tudta jól támogatni a folyamatot, azzal együtt, hogy a partneriskola egy viszonylag kis létszámú szervezet volt.

A fent említett szempontok mind részei és kulcsfontosságú elemei az előkészítésnek és a megvalósításnak, és az adott szervezet igényeinek felmérését, elemzését igénylik, a lehető legtöbb szint bevonásával (vezetőség, tanárok, támogató személyzet, diákok, szülők).

Továbbá azt tapasztaltuk, hogy a fentiek mindegyike megvalósítható kreatívan és együttműködésben, ami a munka örömteli és élvezetes módja.

A Tanterv alkalmazását segítik az alábbi linken elérhető videók is: <https://tobe.nyitottkor.hu/magyarul>.

SZÓHASZNÁLAT, TERMINOLÓGIA

Terminológiai kérdésekben a To Be projekt magyar nyelvű kiadványaiban a 2017-ben lezajlott, magyarországi szakmai egyeztetési folyamat eredményeire hivatkozunk (Takács és mtsai, 2017). Amennyiben a gyakorlatban használt fogalmakra és formákra az egyeztetés során nem született javaslat, úgy olyan szavakat használunk, amelyeket az alkotók és a kutatók közösen megfelelőnek ítélték a jelenség leírására. A projekt során az egyes események tervezésekor és megvalósításakor a „fázis” szót használtuk, ami a projekt adott szakaszára is utalt.

A fázisok során „találkozások” valósultak meg, mert szerettünk volna valóban találkozni a résztvevőkkel, és segíteni abban, hogy ők saját magukkal és egymással találkozzanak. Ezeket a könnyebb érthetőség kedvéért workshopoknak, illetve foglalkozásoknak nevezzük a Jóllét Tantervben. A színházi nevelési eseményeket a résztvevők gyakran nevezték előadásnak vagy színdarabnak. Mindezek a fogalmak és kifejezések egyszerre érvényesek. A foglalkozásokat lebonyolító szakembereket facilitátoroknak, színházi nevelési szakembereknek vagy színész-drámatanároknak nevezzük. Feladatuk, hogy támogassák a csoport tanulási folyamatát, és előmozdítsák a felismerés, a tudatosítás és a cselekvés lehetőségének pillanatait. Ezt aktív figyelemmel teszik: észreveszik a részleteket, rámutatnak a jelekre, bátorítanak, motiválnak, felszínre juttatják az elfojtott véleményeket, szükség esetén provokálnak. Segítenek a tanulás és a tanulási eredmények szóbeli és/vagy kreatív megfogalmazásában is. Erőszakmentes módon kommunikálnak és fejezik ki magukat, és képesek a szerepbelépés segítségével különböző karakterek bemutatására. Eszközök, munkaformák, stratégiák, konvenciók gazdag választékát ismerik, így a téma lehető legmélyebb felfedezését az ahhoz legjobban illő formán keresztül tudják segíteni. A Jóllét Tanterv egy hosszú és komplex folyamatot ölel fel, amelyhez ajánlott tapasztalt szakemberek bevonása.

A projekt eredeti célkitűzései mentén, a résztvevők visszajelzéseire, és a művészet alapú részvételi akciókutatásra támaszkodva kísérletet tettünk azoknak a kompetencia elemeknek az azonosítására, amelyek a workshopok hatására fejlődtek, változtak.

A RÉSZTVEVŐK A FOGLALKOZÁSSOROZAT VÉGÉRE:

- nagyobb hangsúlyt fektetnek a tanulók érzelmi állapota és a tanulás hatékonyságának összefüggéseire, a tevékenységek tervezésekor az érzelmi bevonódásra törekvés jobban megjelenik;
- értik, hogy miért „jó” ha a tanárok közösségként működnek, együttműködnek, egymást segítik. Nő az igényük arra, hogy együttműködjenek egymással és más kollégákkal tanítási tevékenységekben, események tervezésében és megvalósításában, amelyek a diákok jólétéhez és bevonásához is hozzájárulnak. Igénylik a tanárok „közösségi egészségét”. Értik, hogy mire volt jó a folyamat, amiben részt vettek;
- nagyobb hangsúlyt fektetnek a reflexió minőségére és mennyiségére saját magukra vonatkozóan is és a tanulókkal is;
- látják a saját felelősségüket abban, hogy tanárként hogy vannak, és a kollégáik hogy vannak, gondolkodnak a kiegészről;

- gyakrabban és nagyobb figyelmet fordítanak a saját és a tanulók szükségleteire (a tanteremben, az iskolában, a közös munkában);
- erősödik a tanulásra, továbbképzésre való igényük;
- a „túléléshez” képest jobban látják az „életet” a tanárságban;
- tudatosabbá válnak, inkább észreveszik;
- a saját rendszeren belüli elnyomást;
- a kiegész/fáradtságot/túlélő üzemmódot a mindennapokban;
- az igazságtalanságot;
- tudják és értik, hogy a vezetésnek mi a jelentősége a szervezet működése szempontjából;
- fontosnak tartják az alkalmak során szerzett tapasztalatokat saját tanulótervezési folyamatukba tudják integrálni explicit és/vagy implicit módon (pl. a dráma módszerei, térszervezés stb.);

A RÉSZTVEVŐK KÉPESSÉGEI FEJLŐDNEK ABBAN, HOGY:

- az érzelmi bevonódást/állapotot szempontként jelenítsék meg a tanulókkal végzett munka során;
- a tanárok közösségi egészségét karbantartsák, gyakrabban működjenek együtt egymással és más kollégákkal tanítási feladatok keretében;
- hangsúlyt fektessenek a reflexió mennyiségére és a minőségére a tanulókkal és saját magukra vonatkozóan is;
- felismerjék, ha egy kollégájuk motivátlanná válik és a kiegész veszélye fenyegeti;
- saját szükségleteiket tudatosítsák és tudatosan kezeljék;
- asszertív módon visszajelezzenek egymásnak és a vezetés felé;
- bizonyos drámás módszereket használjanak (pl. állókép, tárgyhasználat, forró szék).

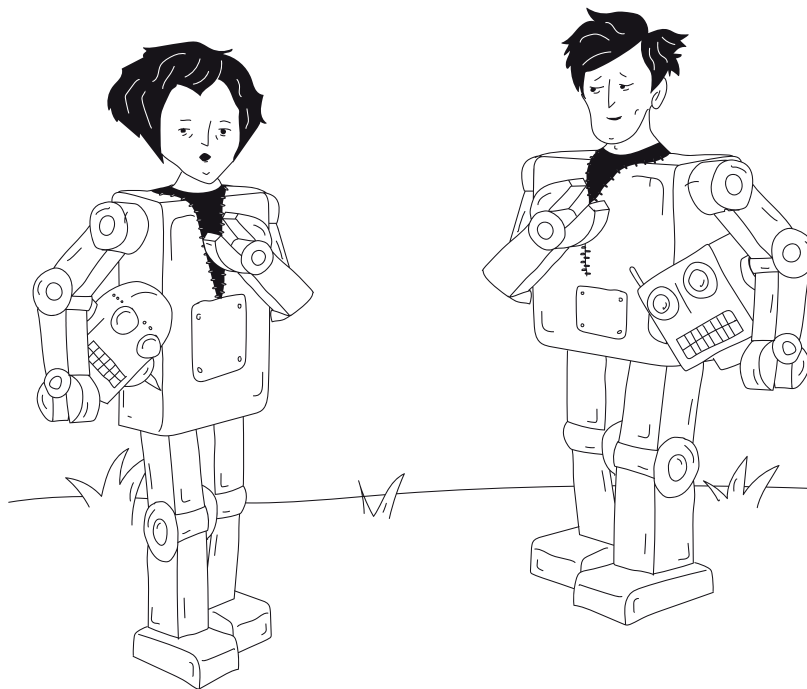
A RÉSZTVEVŐK TUDÁSA, ISMERETEI BŐVÜLNEK, FELISMERIK:

- a tanulók jólétének elemeit;
- a tanárok közti együttműködés formáit és módjait a tanári közösség fejlesztésében
- hogyan forduljanak ahhoz a kollégához, akit a kiégés, a motiválatlanság fenyeget, hogyan kezdjenek el beszélgetni vele;
- hogy nagyjából hol helyezkednek el a kiégés szempontjából;
- az asszertív kommunikáció sajátosságait;
- a saját szükségletek megfogalmazásának jelentőségét;
- a kollégáknak történő visszajelzés jelentőségét;
- a vezetés felé történő visszajelzés jelentőségét;
- hogy bizonyos drámapedagógiai módszereket hogyan használjanak (pl. állókép, tárgyhasználat, forró szék).

ÖNÁLLÓSÁG ÉS FELELŐSSÉG, AUTONÓMIA: A RÉSZTVEVŐK:

- önbizalma növekszik a szakmai identitás tudatos alakításával kapcsolatban;
- tapasztalatot szereznek a csoportban való konstruktív együttműködésről;
- felismerik a szervezet irányelveihez és szabályaihoz kapcsolódó saját felelősségüket és autonómiájukat.

A következő oldalakon a tanárokkal való közös munkához készített foglalkozások, workshopok tervét, vázlatát osztjuk meg. Ahol szükségesnek éreztük, ott multimédiás elemeket is csatoltunk a formákhoz, amelyek a To Be projekt honlapján (<https://tobe.nyitottkor.hu/magyarul>) érhetők el. A képek és videók a 2020 őszén szervezett nyilvános rendezvényen készültek, ezzel védve a kísérleti fázisban résztvevő tanári csoport anonimitását. A bemutatott foglalkozások célcsoportja egy intézményben dolgozó, különböző tantárgyakat és különböző korosztályokat tanító pedagógusok, az iskolavezetés és a támogató személyzet. A résztvevők optimális létszáma 12-25 fő.

ELSŐ TANÁRI WORKSHOP

Az általános cél az, hogy létrejöjjön a tanári csoport, megkezdődjön a kreatív és közös munka, és a bevonódás, a tanulás és a jóllét témái felfedezendő, kutatási területként jelenjenek meg.

Helyszín: az iskola egyik üressé tehető tanterme.

A helyszínen szükséges előkészületek: 60 perc.

Becsült időtartam: 150 perc + 15 perc szünet.

BECSÜLT IDŐTARTAM	FELADAT/MÓDSZER MEGNEVEZÉSE	CÉL	KULCSKÉRDÉSEK	LÉPÉSEK	ESZKÖZÖK
15 perc	Szerződésalkotás, a keretek egyeztetése	Megteremteni a teret a közös munkához, és létrehozni azokat a kereteket, amelyek között biztonságban érezzük magunkat, és a kreatívan kifejezés szabad utat kaphat.	Mik a foglalkozássorozat keretei, amelyeket a tátorok kínálnak, és mik a résztvevők szükségletei?	A foglalkozásokról és azok céljairól alapvető információk közlése. Röviden szó esik az időbeosztásról. Térhasználat: körben ülve. Megállapodás a tegeződésben. Szükség esetén további szabályokat lehet hozzáadni pl. a telefonhasználatra vonatkozóan. Szükség esetén a megállapodás elemeit csomagolópapírra lehet írni, ezt a résztvevők és a facilitátorok aláírják.	Lehetőség szerint csomagolópapír és írószerek
35 perc	Útlevegyakorlat: Páros munka, megosztás.	Bizalom és biztonságos tér kialakítása a megosztáshoz. Kreatív tanulási környezet kialakítása.	Kik vagyunk és hogyan érezzük magunkat ebben a pillanatban?	Egy papírlapot négy mezőre osztunk, az első mezőbe a páruk portréját rajzoljuk. A párok kicserélik a portrékat, mindenkihez a saját portréja kerül, és a további három mezőbe saját maga rajzol három előre megadott szempont mentén, amik a résztvevők érzelmeihez és az iskolához kötődnek. <u>SEGÉDLET ELÉRHETŐ</u>	Papírlap és írószerek
30 perc	Élni és túlélni Beszélgetés az élni és túlélni fogalmáról Az élni és túlélni pillanatainak azonosítása az iskolában	A résztvevők véleményének és történeteinek feltárása az iskolában jelenlévő lehetőségekről és nyomásról, valamint arról, hogy ezek hogyan hatnak a magánéletükre.	Miben különbözik számokra az élet a túléléstől? Hol vannak jelen ezek a fogalmak az iskolai mindennapjaikban? Hogyan érthetjük ezeket a fogalmakat a nevelési munkában?	A résztvevők kis csoportokban kezdik meg a beszélgetéseket, és mágnesetáblát kapnak az iskola alaprajzáról. A feladat az, hogy piros mágneseket helyezzenek oda, ahol szerintük az élet határozza meg a légkört, és kék mágneseket helyezzenek oda, ahol a túlélés jelenik meg leginkább. <u>MULTIMÉDIA ELÉRHETŐ</u>	Mágneses tábla az iskola alaprajzáról mágnesekkel

BECSÜLT IDŐTARTAM	FELADAT/MÓDSZER MEGNEVEZÉSE	CÉL	KULCSKÉRDÉSEK	LÉPÉSEK	ESZKÖZÖK
60 perc	„A jó tanár” A résztvevők kis csoportokban állóképeket vagy bumerángot készítenek, amelyek lehetnek: 1. Gyermekként hogyan láttam/éreztem a jó tanárt? 2. A most 11-14 éves gyerekek szerint milyen a jó tanár? 3. A most 7-10 éves gyerekek szerint milyen a jó tanár? 4. A szülők szerint milyen a jó tanár? 5. A kollégák szerint milyen a jó tanár? 6. A fenntartó szerint milyen a jó tanár?	A szakmával kapcsolatos belső és külső elvárásokhoz kapcsolódó nézetek és érzések kreatív feltérképezése. Teret biztosítani ezek megvitatására és a rájuk való reflexióra. Az igények és az elvárások közötti különbségre való reflektálás. Meta-szint: A formára való reflektálás: miért volt hasznos a cél szempontjából az állókép, és a hozzá kapcsolódó elemző formák?	Milyen elvárásokat érzékelnek, éreznek és tartanak fontosnak a résztvevők? Ezek hogyan kapcsolódnak egymáshoz, illetve hogyan mondanak ellent egymásnak? Tud-e egy tanár „élni” ezek között? Milyen igényei lennének a tanároknak? Szükségletek és elvárások: milyen természetűek, hogyan viszonyulnak egymáshoz?	Az élő GIF vagy bumeráng egy 2-5 állókép ismétlődő sorozata, amely végezetül mindig visszatér az első képhez. Esetleg ritmusok vagy hangok kísérik a képeket. A bemutatás során a facilitátor a néző szerepben lévő résztvevőkhöz intézett kérdésekkel segítheti a mélyebb tartalmak feltárását. A résztvevők egymástól is kérdezhetnek, ekkor a facilitátor feladata a fókuszhoz való visszatérés. További lehetőség a képek elemzése drámás konvenciókkal (pl. a szereplők gondolatkövetése, címek keresése a képekhez, belső hangok feltárása, rövid improvizáció indítása).	Az osztályteremben található tárgyak
10 perc	Reflexió és lezárás	A tanárok jóllétére és a csoport jóllétére való reflektálás, az iskolában betöltött szerepükhöz kapcsolódóan.	A foglalkozáson elhangzottak és megbeszéltek alapján milyen hatások vannak jelen egy pedagógus napjában, amelyek befolyásolják az iskolában való jelenlétét? Hogyan hat a tanárok elkötelezettsége az iskolára?	A résztvevők körben ülve megoszthatnak olyan komplex gondolatokat, összefüggéseket vagy kontextuális információkat, amelyek a csoport számára relevánsak, és/vagy a foglalkozás során merültek fel. A felnőttek általában más mélységben élnek ezzel a lehetőséggel, mint a diákok. A következő foglalkozásra vonatkozó igények is megfogalmazhatók. Nem kötelező bármit is mondani.	Székek egy körben

MÁSODIK TANÁRI WORKSHOP

Az általános cél az, hogy a tanári csoport saját tapasztalatot szerezzen arról, hogy hogyan működik a dráma és a színházi nevelés, hogyan befolyásolja a tanulást és hogy egy történetbe való bevonódáson keresztül felfedezze a tanárok és a diákok jóllétének befolyásoló tényezőit, illetve ezek érzelmi aspektusait. Az alkalom során a közösen játszott és feldolgozott történet nem lineárisan, időrendben előrehaladó sorrendben jelenik meg, hanem a problémafelvetéstől indulva, időben hátrafele haladva, retrospektív módon segíti a szereplővel kapcsolatos vizsgálódást.

Helyszín: az iskola egyik üressé tehető tanterme.

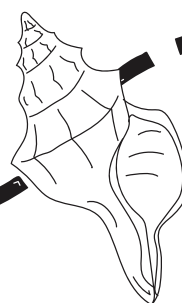
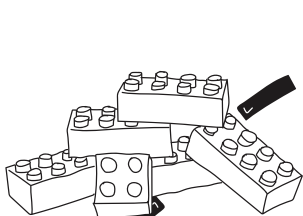
A helyszínen szükséges előkészületek: 60 perc.

Becsült időtartam: 165 perc + 15 perc szünet.

BECSÜLT IDŐTARTAM	FELADAT/MÓDSZER MEGNEVEZÉSE	CÉL	KULCSKÉRDÉSEK	LÉPÉSEK	ESZKÖZÖK
10 perc	Skálák, csoportok, térfelek: vizuális és térbeli statisztikák	A résztvevők tapasztalatainak, szakmai életútjának felmérése, tér ezek megosztására egymással, lehetőség a csoporttal kapcsolatos általános kép árnyalására. Az itt felszínre került információk hasznosak lehetnek a további gyakorlatokban, és a foglalkozás végi reflexióhoz is.	1. Milyen régóta (hány éve) foglalkozol oktatással, tanítással, vagy az oktatás segítségével? (Térbeli skála) 2. Eddig hány intézményben dolgoztál, ahol oktatási/oktatást segítő tevékenységet végeztél? (Csoportok alkotása) 3. A drámát milyen gyakran/bátran használod oktatási/tanítási/segítői tevékenységeidben? (A terem közepére helyezett tárgytól, pl. széktől való távolság)	A feladat során a résztvevők a „helyüket keresik” a térben, amihez adhatjuk a „beszéd nélküli feladat” instrukciót is, azonban ez nem szükségeszerű. Az első kérdésnél egymáshoz képest tudnak elhelyezkedni a résztvevők a térben egy vonalat alkotva, és áttekinthető az a skála, amin a szakmában eltöltött évek alapján elhelyezkednek, sor kerülhet itt rövid megosztásokra is. A második kérdésnél, amikor arra kérjük a résztvevőket, hogy alkossanak csoportokat a „hasonlóakkal”, arra lehetséges rátekinteni, hogy a csoport tagjai sok különböző intézményben dolgoztak már, vagy pedig tapasztalataik néhány szervezethez kötődnek, esetleg a skála mindkét vége jelen van.	-

BECSÜLT IDŐTARTAM	FELADAT/MÓDSZER MEGNEVEZÉSE	CÉL	KULCSKÉRDÉSEK	LÉPÉSEK	ESZKÖZÖK
				A harmadik kérdést mindenki saját értelmezése alapján tudja eldönteni, ezért arra kérjük a résztvevőket, hogy adott, a terem közepére helyezett tárgyhoz (pl. szék) olyan távolságra helyezkedjenek el, amely kifejezi, hogy mennyire bátran/szívesen/gyakran dolgoznak drámával tevékenységeik során. Erre rátekintve képet kaphatunk arról, hogy akikkel a foglalkozás további feladataira sor kerül, mennyire gyakorlattak és komfortosak a drámás formákon keresztüli gondolkodásban, játékban, reflexióban.	
15 perc	Kedvenc helyek az iskolában	A résztvevők oktatásban való elköteleződöttségének feltérképezése. A munkahelyhez kapcsolódó pozitív érzések kreatív megosztása.	Mi az iskolában a kedvenc helyed?	Kis csoportokban dolgozva a résztvevők piros mágneseket kapnak, és ezeket elhelyezik a mágneses táblákon oda, ami a kedvenc helyük az iskolában. A mágnesek felhelyezését megosztás kíséri. Egész csoportban minden csoport megosztja a feladat eredményeit. Erre röviden reflektálhatunk: Milyen közös elemeket látunk a résztvevők kedvenc helyei között? MULTIMÉDIA ELÉRHETŐ	Mágneses táblák egy egyszerű iskola alaprajzával, piros mágnesek
20 perc	Tanár szerepben (Gy., mostani kolléga, korábbi mentor). Forró szék, gondolatkövetés, belső hangok.	A dráma munka megkezdése, a probléma megismerése és közös felfedezése. A főszereplő helyzetének feltárása. Egy barát-kolléga (korábban mentor) nézőpontján keresztül belelátni egy, a motivációját elvesztő fiatal tanár gondjaiba. A kollégák szerepének feltárása a tanárok jóllétében.	Mit tapasztal Szasza a pedagógusi pályán, ami a demotivált állapotához vezet? Mi a kollégák szerepe, amikor Szasza bajban van? Milyen nézőpontváltás, átkeretezés, útkeresés segítheti Szaszát a motivációinak felfedezésében?	Szasza (a történet főszereplője) 5 éve tanít, és küzd a motivációval, annak hiányával, hezitál, hogy vajon megfelel-e a feladatnak. Gy. mesélt gondjairól, aki megosztja saját dilemmáit a résztvevőkkel. Szasza néhány érzését korábban Gy.-nak elárulta, amelyet ő a maga interpretációjában, apránként csepegtetve az információkat a résztvevőknek feltár, törekedve arra, hogy együtt gondolkozzanak ezekről. MULTIMÉDIA ELÉRHETŐ	Jelzés értékű kellékek, jelmezek, amelyek segítik a Gy.-t játszó tanárt a szerepbe lépésben: szemüveg, zakó, csorba bögre

BECSÜLT IDŐTARTAM	FELADAT/MÓDSZER MEGNEVEZÉSE	CÉL	KULCSKÉRDÉSEK	LÉPÉSEK	ESZKÖZÖK
15 perc	Forrás használata: Szasza levelezése volt egyetemi tanárával, Dr. Sz. Judittal	Szasza problémáinak, állapotának, és szakmai nehézségeinek felfedezése, a résztvevők élménye, gondolatai alapján.	Mit tapasztal Szasza a szakmai életében? Hogyan érzi magát? Mi okozza jelenlegi, motiváció hiányos állapotát?	A résztvevők kis csoportokban dolgoznak, először elolvassák Sz. Judit választát. Majd közösen megalkotják és leírják azt a levelet, amelyet Szasza írt korábban Dr. Sz. Juditnak. <u>SEGÉDLET ELÉRHETŐ</u>	Dr. Sz. Judit előre megírt e-mailje, kinyomtatva; Megkezdett, de befejezetlen e-mail Szaszától.
30 perc	„Flashback”: Visszatekintés Szasza első egyetemi napjára: a Pedagógiai tapasztalatok és nézetek kurzusra, amely emlékezetes számára Tanárok szerepben: 1: egyetemi tanár, Dr. Sz. Judit 2: az előadást segítő PhD-hallgató.	Szasza motivációinak, szándékainak, pályaválasztásának és ezek igazságainak feltárása. A résztvevők nézeteinek feltérképezése a diákok jóllétének támogatásáról, a tanár szerepéről a társadalomban, illetve ezek megvitatására alkalmas tér létrehozása. Színháziparagráf érvényes közös pillanat (fogadalom, rituálé) megkonstruálása, a történetbeli jövőre vonatkozóan.	Milyen álmokkal, vágyakkal indult neki Szasza a tanári pályának 18 évesen? Milyen elhatározásai voltak szakmai jövőjére vonatkozóan? Mi szükséges ahhoz, hogy a gyermekek, diákok jólléte az iskolában megvalósulhasson? Reflexió: Miért emlékezetes ez az óra Szasza számára?	A résztvevők Szasza múltbeli élményeit szimulálják, mint diáktársai, hozzá hasonló egyetemi tanárjelöltek. Az óra, amelyet Dr. Sz. Judit tart, két részből áll: 1. A „diákok jólléte” elemeinek kreatív listázása matricákra, amelyeket a résztvevő-hallgatók a körben elhelyezett fogason logó pulóverre ragasztanak, a pulóver a diákok jelenti. 2. A résztvevő-hallgatók egyenként egy-egy fogadalmat, kijelentést tesznek (egymás után előre lépve), amellyel szakmai pályájukon ezt támogatni fogják. Ez egy lehetőség rituálé teremtésére. <u>MULTIMÉDIA ELÉRHETŐ</u>	Dr. Sz. Judit professzor öltözködési szokásai: játékos ékszerek és hosszú kabát. Egy szürke, kapucnis pulóver egy fogason, vállfán/szobainason. Írható matricák és tollak.

BECSÜLT IDŐTARTAM	FELADAT/MÓDSZER MEGNEVEZÉSE	CÉL	KULCSKÉRDÉSEK	LÉPÉSEK	ESZKÖZÖK
30 perc	Visszatekintés Szasza hetére: Pillanatok, amikor úgy érezte, hogy az iskolában él/túlél.	Konkrét pillanatok, élmények keresése, amelyek a tanárok és diákok jólléte szempontjából sokatmondóak. Ezek ábrázolhatnak nehéz pillanatok, de olyanokat is, amelyekre Szasza szívesen emlékszik.	Mik Szasza legfrissebb tapasztalatai az iskolában? Milyen érzés Szasza számára tanárnak lenni a jelenben?	A résztvevők állóképeket vagy bumerángokat/gifeket készítenek Szasza legfrissebb emlékeiről kis csoportokban. A vizsgálódás szempontjából az a leghasznosabb, ha olyan képet is láthatunk, amely Szasza számára „élet” az iskolában, és olyat is amely a „túlélés”-t ábrázolja. További lehetőség a képek elemzése drámás konvenciókkal (pl. a szereplők gondolatkövetése, címek keresése a képekhez, belső hangok feltárása, rövid improvizáció indítása). MULTIMÉDIA ELÉRHETŐ 1, 2, 3, 4	Tárgyak a költöztető dobozból: egy táska, egy telefon, vitaminok, egy jegyzetfüzet.
20 perc	Szasza féltve őrzött tárgyai „Beszélő emlékek”	Betekintés Szasza gyermek- és fiatalkorába, még mélyebb és korábbi motivációinak, személyiség alakító tényezőinek felfedezése. A résztvevők ösztönzése arra, hogy a tárgyakon keresztül fejezzék ki érzéseiket és gondolataikat, amelyek hasznosak lehetnek a motivációval küzdő tanárok számára. (Egy) példamutatás azzal kapcsolatban, hogy dráma-munkában miért/hogyan használhatunk tárgyakat.	Mi támogathatja és motiválhatja most Szaszát (és a hozzá hasonló helyzetben levő pályatársakat)? Mit üzennek neki a féltve őrzött tárgyai, hogyan szólnak hozzá kedves emlékei?	A résztvevőknek felajánljuk, hogy fogják meg a tárgyakat, esetleg cselekvés közben mutassák meg, hogy Szasza hogyan viszonyul hozzájuk, és hangosítsák ki, hogy ezek a tárgyak milyen üzenetet küldenek most Szaszának. <u>MULTIMÉDIA ELÉRHETŐ</u>	Kulcsra zárt fadoboz, abban tárgyak. A tárgyak: - egy plüss levendulával a belsejében. - egy legóból épített osztályterem legófigurákkal. - egy füzet a tanári kiegészítő veszélyeiről szóló tájékoztatóval. - egy távcső - egy kagyló - régi színház- és koncertjegyek

BECSÜLT IDŐTARTAM	FELADAT/MÓDSZER MEGNEVEZÉSE	CÉL	KULCSKÉRDÉSEK	LÉPÉSEK	ESZKÖZÖK
20 perc	Reflexió és lezárás	Reflexió a formára és az érzelmi bevonódáson keresztüli tanulásra. Lehetőség feltérképezni, hogy a téma milyen tényezőivel foglalkoznának tovább, mélyebben a résztvevők a következő alkalmakon.	Mi volt a legerősebb élmény/impulzus a foglalkozás során? Volt-e olyasmi, ami dühítően hatott valakire? Miért? Volt-e olyasmi, ami valamilyen cselekvésre buzdított valakit? Miért? Hogyan támogatták a felajánlott feladatok a probléma feltárását? Milyen aspektusok, fontos tényezők maradtak feltáratlanul?	Beszélgetés a félkörben elhelyezett székeken.	Székek félkörben.

SEGÉDLET A GY. ÁLTAL SZASZÁRÓL BEHOZOTT INFORMÁCIÓKHOZ :

Szasza - csak így hívják a barátai és a kollégák. A gyerekek, a tanítványai persze, nem... Szerintem tehetséges, felkészül... 4 vagy 5 éve kezdett nálunk, én voltam a mentora. Akkoriban kipróbáltunk egy ilyen mentorrendszert, most ez már nem jellemző. Szóval a mentora voltam, és kialakult egyfajta bizalmas viszony, ami főként szakmai, de egyben barátság is. Nem én vagyok a legbizalmasabb kolléga, de nyíltan tudunk beszélgetni egymással. Megkért, hogy nézzem meg az óráját... Nem tudom, hogy ez befér-e az órarendembe, rengeteg helyettesítést is kell vállalnunk. Valami változhatott nála. Persze a magánéletében is voltak fordulatok – kb. másfél hónapja szakított, és ő lépett ki a kapcsolatból - de szakmailag stabil tudott maradni. A szakítás után költözött, és tudom, hogy még nem csomagolt ki mindent. Valahogy félbemaradt. A lendülete alábbhagyott. Azt mondta, hogy nem bír a gyerekekkel. Nem tudja tanítani őket. Vagy nem akarnak tanulni. Nem akarják megtanulni azt, amit ő meg akar tanítani, amit meg kell tanítania. Úgy érzi, hogy ezeket a gyerekeket nem érdekli semmi. Vagy semmi olyan, amit Szaszának kell tanítani. Próbáltam mondani neki, hogy a gyerekeket meg lehet fogni, hogy van a gyerekekhez kulcs.

HARMADIK TANÁRI WORKSHOP (ONLINE)

Helyszín: Zoom alkalmazás, mindenki az otthonában.

Becsült időtartam: 120 perc.

Kontextus: A foglalkozásra a Covid-19 miatti világjárvány első hulláma alatt került sor. A foglalkozásvezetők úgy döntöttek, hogy a kialakult helyzetre reflektálnak a résztvevő tanárokkal közösen. Ez azt is jelentette, hogy az eredeti tervek szerint soron következő foglalkozást nem adaptálták az online térre, hanem új elemet emeltek be a folyamatba. Ez igaz a negyedik tanári workshopra is, amely még mindig az online térben született. Az eredeti tervek szerinti következő foglalkozás tehát az Ötödik tanári workshop.

A workshop általános célja a kulcskérdés online, de kreatív és közös munka keretében történő feltárása volt: Hogyan hat a Covid-19 miatti lezárás szélsőséges helyzete a tanárok és az iskolák jóllétére?

BECSÜLT IDŐTARTAM	FELADAT/MÓDSZER MEGNEVEZÉSE	KULCSKÉRDÉSEK	LÉPÉSEK	ESZKÖZÖK
Egy héttel a foglalkozás előtt	Előfeladat	Mit tehetsz és mit teszel az öngondoskodás és a jóllét érdekében ezekben a nehéz időkben?	A résztvevőknek egy héttel korábban elküldtük az öngondoskodás néhány példáját tartalmazó gondolattérképet. Arra kértük őket, hogy fedezzék fel ennek jelentését, és alakítsanak ki új jelentést belőle az aktuális időszakra vonatkozóan és saját maguk számára egészítsék ki azt.	Előre elkészített, az öngondoskodásra összpontosító, hiányos gondolattérkép, emailben elküldve a résztvevőknek.
10 perc	Technikai eligazítás	Hogyan használhatjuk a platformot?	Egy facilitátor ismerteti a Zoom platform különböző funkcióit, a gombokat, az esetlegesen felmerülő problémákat és azok megoldási módjait.	A Zoom felület/ platform fizikai megjelenítése.
25 perc	Bevezetés, üdvözlés	Hogy vagy most? Hol vagy most (helyszín)? Miért tartottad fontosnak, hogy itt legyél? Mi segít abban, hogy a foglalkozásra koncentrálj?	Az egyik facilitátor ismerteti a négy kérdést, amelyek a chat ablakban is megjelennek. A neveket sorba rendezhetjük, és ezt a chatben megoszthatjuk. A sorrendet követve egy „kör”-t imitálhatunk a válaszadás során. Technikai kiegészítés: A Zoom alkalmazásban, Galéria nézetben minden résztvevő tetszőleges sorrendbe tudja rendezni a résztvevőket, így a megadott sorrend vizuálisan is létrehozható, de ezt mindenkinek egyénileg kell elvégeznie.	Lehetőség szerint bekapcsolt kamera és mikrofon minden résztvevőnél. Online chat ablak megjelenítése.

BECSÜLT IDŐTARTAM	FELADAT/MÓDSZER MEGNEVEZÉSE	KULCSKÉRDÉSEK	LÉPÉSEK	ESZKÖZÖK
55 perc	Google jamboard alkalmazás, 3 különböző variációban elkészített idővonal a lezárások első napjától az online ülés pillanatáig. Az idővonalon néhány tetszőleges, segítő jelzést, lehetséges mérföldkövet is elhelyezhetünk: pl. hétvégék, nemzeti ünnepek, holdtölték.	Egyéni idővonalhoz: Hogyan alakultak az érzelmeid, motivációid, félelmeid, gondolataid, tevékenységeid, a mögöttünk lévő időszakban, a lezárás első napjától a foglalkozás pillanatáig? Kollektív idővonalhoz: Melyek a közös pontok, közösnek nevezhető élmények? Hogyan jelenítsük meg az egyéni, de „beszédesebb”, jelentéssel teli elemeket?	1. A résztvevőket 3 csoportban dolgoznak, minden csoportot egy-egy facilitátor vezet. A feladat az, hogy az iskolák első bezárásától a foglalkozás időpontjáig terjedő időszak szakaszait azonosítsák, és olyan címeket/címkeket adjanak, amelyek arra reflektálnak, hogy a szélsőséges helyzet hogyan hatott rájuk mint egyénekre és mint tanárookra, valamint arra, hogy mit érzékelnek, hogyan tudták a diákokat a tanulásba bevonni. 2. A kiscsoportok bemutatják idővonalait (A facilitátor segítségével, minél inkább kreatívan szintetizálva a csoport résztvevőinek egyéni idővonalait). 3. Kollektív idővonal kialakítása az összes résztvevő tapasztalataiból. <u>SEGÉDLET ELÉRHETŐ</u>	Google jamboard alkalmazás, 3 különböző variációban elkészített idővonal a lezárások első napjától az online ülés pillanatáig. Az idővonalon néhány tetszőleges, segítő jelzést, lehetséges mérföldkövet is elhelyezhetünk: pl. hétvégék, nemzeti ünnepek, holdtölték.
20 perc	Lehetőség szerint bekapcsolt kamera és mikrofon minden résztvevőnél.	Mi segíthet a motiváció fenntartásában az online térben? Van-e olyasmi, amire a diákoknak és a tanároknak hasonlóképpen szükségük volna ehhez?	Célszerű a kérdést szóban és írásban is ismertetni, és az elhangzó válaszokat akár egy Jamboard diára feljegyezni, amelyre időnként rá lehet nézni közösen. Hasznos lehet a résztvevőket látni a beszélgetés közben, ezért a folyamatos képernyő megosztás kevésbé célszerű ezen a ponton. A beszélgetésbe való bekapcsolódás önkéntes alapú, sorrendje véletlenszerű.	Lehetőség szerint bekapcsolt kamera és mikrofon minden résztvevőnél.
10 perc	Online chat ablak megjelenítése.	Hogyan éreznél annak kapcsán, ha most fizikailag vissza kellene térni az iskolába?	A válaszadás köre a chat ablakban is megjelenő nevek mentén, vagy spontán, organikusan halad.	Online chat ablak megjelenítése.

NEG YEDIK TANÁRI WORKSHOP

Helyszín: Zoom alkalmazás, mindenki az otthonában.

Becsült időtartam: 120 perc.

Kontextus: A foglalkozásra a Covid-19 miatti világjárvány első hulláma alatt került sor. A Harmadik tanári workshopban érzékelt és átbeszélt problémákra, dilemmákra építve, illetve a foglalkozássorozat fő céljait követve, a Negyedik tanári workshop során a fókusz a tanárok jóllétéről a diákok jóllétére irányítottuk.

A workshop általános célja a kulcskérdések feltárása volt kreatív tevékenységeken keresztül: Hogyan érzékelték a tanárok a diákok bevonódását és érzelmi állapotát a Covid-19 lezárása alatt? Ez az időszak milyen hatással lehet a következőre, a diákok jelenlétére, bevonódására, amikor már fizikailag visszatérnek az iskolába?

BECSÜLT IDŐTARTAM	FELADAT/MÓDSZER MEGNEVEZÉSE	KULCSKÉRDÉSEK	LÉPÉSEK	ESZKÖZÖK
15 perc	Nyitókör	Volt-e olyan alkalom a lezárás alatt, amikor online alkalmat szerveztél a diákjaidnak, hogy teret adj nekik a stressz levezetésére? Részt vettél-e az iskola által szervezett ilyen alkalmakon? Volt-e ilyen alkalom? Elérhető-e az iskolapszichológus ebben az időszakban? Beszéltél vele?	A facilitátorok röviden üdvözlik a résztvevőket, és megismétlik az első ülésen megbeszélt technikai tudnivalókat. A válaszadás köre a chat ablakban is megjelenő, nevek szerint kialakított kör mentén történik.	A Zoom alkalmazás chat ablaka.
15 perc	„Titkos tárgy” játék	Mit jelentenek a mindennapi használatban levő tárgyak a tanulók számára? Milyen életet élnek ezek a tárgyak? Hogyan változott a jelentésük az elmúlt hónapok során? Mit árulhatnak el a tanulókról?	1. Képzeldük magunkat az egyik diákunk helyébe, aki online tanul a bezártság alatt. 2. Mindenki válasszon ki egy olyan tárgyat, amely fontos számára és a tanulását kíséri, és amelynek értéke az elmúlt hónapok során megváltozott. 3. A résztvevők a kamerán keresztül, „adják át egymásnak” a tárgyakat közelítve azt a kamerához, megszólítva a soron következőt. 4. Aki sorra kerül, megmutatja a tárgyat, és a tanuló szemszögéből mesél a tárgy életéről. Pl. „Ezt az ollót használtam sokat, így [mutatja], alkotásra, de néha rombolásra is. Néhanyszor úgy éreztem, hogy szét akarok tépni dolgokat.”	A résztvevők körüli tárgyak.

BECSÜLT IDŐTARTAM	FELADAT/MÓDSZER MEGNEVEZÉSE	KULCSKÉRDÉSEK	LÉPÉSEK	ESZKÖZÖK
50 perc	Képek/ pillanatok - A „Merengő” gyakorlat	Milyenek voltak ezek a hetek a diákok számára? Hogyan tájékozódottatok ti, a tanárok a diákok érzelmi állapotáról? Derült ki számotokra meglepő dolog a diákokról? Hogyan kommunikáltak egymással a diákok? Mi derült ki számotokra a gyerekek érzelmi állapotáról az elmúlt hónapok során?	A résztvevőket arra kérjük, hogy idézzenek fel egy számukra jelentős, emlékezetes pillanatot/képet amely a diákok kapcsán az elmúlt, otthon és az online oktatásban töltött hónapok során történt. A cél ennek a pillanatnak a felidézése úgy, mintha ebbe az emlékebe meghívhatnánk a többiek, mintha Dumbledore merengőjén át belepillanthatnánk. A forma szabadon választott, de bátorítjuk a jelenetként való „megrendezést” egymás segítségével. A megosztás során a facilitátorok összegyűjtik az emlékeket egy jamboardra vagy hasonló felületre, hogy aztán képernyőmegosztással közösen rájuk tudjunk nézni. A gyűjtés végén az irányadó kérdések segítségével megállapíthatunk általános tanulságokat a diákok online oktatásáról, amelyek a nevelési munka szempontjából hasznosak lehetnek.	Papír és ceruza a rajzoláshoz. Egy előkészített jamboard/menti vagy hasonló felület a pillanatok összegyűjtéséhez.
25 perc	Félelmek és vágyak	Melyek a tanulók legmeghatározóbb félelmei és vágyai a szeptemberi iskolakezdéssel kapcsolatban?	1. A résztvevők breakout room-okban dolgoznak. Szabadon választják meg az előadásmódot, amelyen keresztül a legjobban ki tudják fejezni gondolataikat. Ez lehet egy közösen írt lista, egy gondolatterkép, egy kép, egy installáció, egy online tabló, egy gif, bármi, amit meg tudnak osztani a többiekkel, és ami magában hordozza a közösen konstruált jelentést. Bátorítjuk őket, hogy legyenek kreatívak. 2. A „kis csoportok” visszatérnek az „egész csoporthoz”, és megosztják egymással, hogy min dolgoztak, megosztják gondolataikat.	Break-out room-ok létrehozása a Zoom felületen. Platform a közös rajzoláshoz és íráshoz (pl. google jamboard, linoit stb.). Képernyő-megosztás lehetősége.
15 perc	Zárókör	Mit tehetnek a tanárok önmagukért és a tanulókért, hogy ezt a félévet nyugodt lélekkel és szívvel zárják?	A válaszadás köre a chat ablakban is megjelenő nevek mentén, vagy spontán, organikusan halad.	A Zoom alkalmazás chat ablaka.

ÖTÖDIK TANÁRI WORKSHOP

SWOT-elemzés a tanárokkal és az iskolai szervezettel

Helyszín: Zoom alkalmazás, mindenki az otthonában.

Becsült időtartam: 120 perc.

A foglalkozásra 2020. augusztus végén került sor, amikor a tanárok éppen arra készültek, hogy a 2020-as tavaszi félévi lezárások után újra fogadják a diákokat. A nyitókör ezért hosszabb volt, és ismét arra irányult, hogy az új körülmények között biztonságos teret teremtsen a résztvevők számára.

BECSÜLT IDŐTARTAM	FELADAT/MÓDSZER MEGNEVEZÉSE	CÉL	KULCSKÉRDÉSEK	LÉPÉSEK	ESZKÖZÖK
20 perc	Nyitókör az irányadó kérdésekkel	A biztonsági intézkedések ismertetése után feltesszük a központi kérdést, hogy összekapcsoljuk az előző foglalkozást ezzel a foglalkozással, és biztonságos légkört teremtünk azáltal, hogy arra ösztönözzük a résztvevőket, hogy mondják el saját szükségleteiket azzal kapcsolatban, hogy mitől érzik magukat biztonságban a foglalkozás alatt.	Hogyan érzed magad most, hogyan viszonyulsz a Zoom 2. ülés során kifejezett vágyakhoz, félelmekhez?	A nyitókör előtti technikai információk és biztonsági intézkedések megosztása, amelyeket a facilitátorok készek betartani annak érdekében, hogy mindenki biztonságban érezze magát (maszk viselése, ablakok nyitása, fertőtlenítés stb.). Az egyik facilitátor megnyitja a kört és beszélni kezd. Mindenki kifejezi érzéseit és gondolatait a kérdéssel kapcsolatban, a székek sorrendjében vagy véletlenszerű sorrendben haladva.	Székek félkörben.
10 perc	Bevezető kérdések „Jóllét pulóver” gyakorlat	Áttekinteni a gyermek jóllétét és az általuk, mint tanárok által gyakorolt hatásokat, ahogyan azt a második műhelyen összegyűjtötték. A cél, hogy a résztvevők elgondolkodjanak a saját jóllétük és a gyermek jólléte közötti kapcsolaton.	Hogyan értelmezed / mit jelent számodra a gyermek jólléte az iskolában? Mitől függ a gyermek iskolai jólléte?	A résztvevők hozzáadhatnak és/vagy módosíthatnak elemeket. A csoportban vita alakulhat ki arról, hogy most, „gyakorló tanárként”, pályájuk különböző szakaszaiban hogyan látják és támogatják a gyermekek jóllétét, hogyan változik ez az évek során, és mit tehet az iskola mint szervezet annak érdekében, hogy ezt szem előtt tartsa. MULTIMÉDIA ELÉRHETŐ	A tanuló pulóvere a második foglalkozásról.

BECSÜLT IDŐTARTAM	FELADAT/MÓDSZER MEGNEVEZÉSE	CÉL	KULCSKÉRDÉSEK	LÉPÉSEK	ESZKÖZÖK
90 perc	SWOT - PEST analízis	Átgondolni, megvitatni, elemezni, együttműködni, kritizálni, erősíteni, konzultálni, meghallgatni egymást az iskola mint szervezet működésével kapcsolatban.	Melyek a szervezet erősségei, gyengeségei, veszélyei és lehetőségei? Mit akarnak a résztvevő tanárok erősíteni és javítani, és mire van hatásuk? Látunk-e olyan iskolán kívüli lehetőségeket (oktatási, politikai, gazdasági, társadalmi, technikai), amelyekkel hatékonyabbá tehetnénk a mindennapi működést? Látunk-e az iskolán kívülről érkező veszélyeket (politikai, társadalmi, szociális, szociális, gazdasági, technikai), intézménytől független negatív jelenségeket, amelyek veszélyeztetik a folyó munka hatékonyságát, vagy akár megkérdőjeleznek bizonyos törekvéseket?	Először 2 csoportban dolgoznak a résztvevők: az egyik az erősségeket, a másik a gyengeségeket gyűjti össze. Ezután a résztvevők fókuszot váltanak, és folytatják a másik csoport által megkezdett munkát. Az új feladat az, hogy reflektáljanak a másik csoport gyűjtésére, kiegészítsék vagy megkérdőjelezzék azt. Nagy csoportban a résztvevők közösen megvitatják az erősségeket és a gyengeségeket. Végül közösen a lehetőségeket és veszélyeket listázzuk, és kísérletet teszünk arra, hogy ezeket összekapcsoljuk az erősségekkel és gyengeségekkel. Az eredmények egész csoportos megvitatását a facilitátorok segítik. <u>SEGÉDLET ELÉRHETŐ</u>	Nagy üres papírok Tollak Hand-out, amelyekben példák szerepelnek a szemponthoz kiindulásképp.

BECSÜLT IDŐTARTAM	FELADAT/MÓDSZER MEGNEVEZÉSE	CÉL	KULCSKÉRDÉSEK	LÉPÉSEK	ESZKÖZÖK
20 perc	Probléma-terület kiválasztása	Egy külső nézőpont segítségével rátekinteni az eddigi gyűjtésre.	Melyik az a 3 problémás terület, amin reális lenne dolgozni, ami sikereket hozhat, és ami elősegítheti az iskola választott szereplőinek jóllétét?	A résztvevőket arra kérjük, hogy járják körbe a teret, vizsgálják meg a felírt témákat. Ezután azokat a problémás területeket, amelyeket fontosnak és kezelhetőnek érznek, írják egyenként papírlapokra, és szétszórva helyezték a padlóra. Amikor az összes probléma a padlóra került, amit a tanárok fontosnak érznek, egy percre körbejárhatnak a teremben, majd arra kérjük őket, hogy vitassák meg, melyik az a 3 problématerület, amellyel a leginkább érdemes lenne foglalkozni, és rövid távon sikert lehetne vele elérni. Ezután minden résztvevő csatlakozik egy problématerülethez a választottak közül, így kialakulnak a munkacsoportok.	Tollak Papírlapok
15 perc	Zárókör	Tér és idő biztosítása arra, hogy a résztvevők kifejezzék szükségleteiket a feladat megvalósításához.	Mire van szükség ahhoz, hogy a problématerülethez kapcsolódó tervek megszülessenek?	A résztvevőket arra kérjük, hogy a munkacsoportjaikkal közösen dolgozzanak ki egy tervet a választott problématerületre vonatkozóan, az utolsó foglalkozásig. Hasznos lehet feltérképezni ezen a ponton, hogy milyen támogatásra van szükségük a csoportoknak, amit akár a facilitátorok, akár más külső személy tud nyújtani.	Székek körben elhelyezve.

HATODIK TANÁRI WORKSHOP

Helyszín és kontextus: A Covid-19 világjárvány miatt ebben az időszakban az iskolákba csak a diákok, a tanárok és az iskolai dolgozók mehettek be, ezért a Nyitott Kör meghívta a tanárokat a saját helyszínükre, egy színházi stúdió/próbaterembe, nem messze az iskolától. Az ötödik és hatodik tanári workshop között eltelt időben a résztvevő tanárok osztályai színházi nevelési előadásokon vettek részt, így ezen az alkalmon ezekre és a műfajra is reflektálhattunk.

Becsült időtartam: 165 perc + 15 perc szünet

BECSÜLT IDŐTARTAM	FELADAT/MÓDSZER MEGNEVEZÉSE	CÉL	KULCSKÉRDÉSEK	LÉPÉSEK	ESZKÖZÖK
10 m	A résztvevők fogadása és az épület biztonsági intézkedéseivel kapcsolatos technikai kérdések megvitatása, ismertetése.	A résztvevők köszöntése és egy biztonságos, kényelmes tér kialakítása.		Az egyik facilitátor megnyitja a kört, és beszélni kezd.	Székek félkörben.
20 m	A téma bevezetése stimulussal: jelenet és a terminológiai dilemmák felvetése	Közös gondolkodás a dráma, drámapedagógia, színházi nevelés fogalmairól, jelentéséről. A résztvevők ekkora már számos tapasztalatot szereztek, így érdekesek lehetnek az ő definícióik is: módszerként, eszközként, műfajként határozzák-e meg a drámát? Hogyan keretezik a tevékenységet saját maguk számára?	Mi fán terem a dráma?	Jelenet: Az egyik facilitátor megpróbálja definiálni a drámapedagógia, a színházi nevelés, a dráma és a színház, valamint a pedagógia fogalmakat írásban a kivetített képernyőn, de úgy tűnik, elakad. Ír és töröl. Aztán megnyit egy webböngészőt, és felkeresi a drama.hu-t és a szinhazinevelés.hu-t, a szakterület magyar nyelvű honlapjait, hogy már megírt definíciókat keressen. Többször megáll, megvakarja a fejét, testhelyzetet vált, és sóhajt. Hasznos, ha a jelenet szórakoztató, humoros. Gondolatkövetés: A jelenetet egy másik facilitátor akkor állítja le, amikor a résztvevők felkészültnek tűnnek, amikor reakcióik alapján értelmezték a jeleket. A jelenetet játszó facilitátor megdermed, és addig tartja a helyzetet, amíg szükséges, miközben a résztvevők hangot adnak értelmezéseiknek, gondolataiknak.	Laptop, vetítő, vetítövászon vagy üres fal.

BECSÜLT IDŐTARTAM	FELADAT/MÓDSZER MEGNEVEZÉSE	CÉL	KULCSKÉRDÉSEK	LÉPÉSEK	ESZKÖZÖK
30 perc	Interaktív bemutató a dráma és a színházi nevelés módszertanáról, műfajáról, a Nyitott Kör interpretációjában	Az eddigi munka során használt technikák, stratégiák, és az ezekhez kapcsolódó elvek bemutatása.	Hogyan alkalmazza a Nyitott Kör a színházi nevelést és a drámapedagógiát a diákok és esetenként a felnőttek célcsoportjaira?	A fontos fogalmakat, stratégiákat, eszközöket jegyzetpapírokon előkészíthetjük, és egy asztalon elhelyezhetjük ezeket egymáshoz képest, térkép-szerűen, miközben az eddigi munkában tapasztalt, vagy megfigyelt elemeket összekötjük elméleti vonatkozásokkal, illetve a módszer céljait igyekszünk világossá tenni. Ez egyfajta áttekintést és keretet is ad az eddigi workshopokról, és a gyerekekkel végzett munkáról.	Asztal Jegyzet-tömb Székek az asztal körül
45 perc	Gyakorlati alkalmazás: stratégiák, konvenciók	A cél az, hogy a résztvevők a gyakorlatban is kipróbáljanak különböző stratégiákat, formákat. A drámapedagógiával kapcsolatos személyes tapasztalatok tudatosítása érdekében először azokat a stratégiákat mutatjuk meg más témákra vetítve, amelyeket a korábbi foglalkozások során már alkalmaztunk.	Hogyan lehet használni a drámás konvenciókat/stratégiákat?	Mindenki által ismert mesék, történetek jeleneteit, szereplőit felhasználva önkéntesek segítségével megnézzünk néhány példát különböző, válogatott drámás formára, konvencióra.	Székek félkörben Tárgyak az előző foglalkozásról
45 perc	Utánkövetési feladatok és ezekhez kapcsolódó beszélgetés	Az általános cél az, hogy a tanárok kipróbáljanak egy tevékenységet a drámán keresztül, biztonságos térben, kollégáikkal, „éles” kockázat nélkül. A drámán keresztül történő megközelítés célja, hogy a tanárok megtalálják a módját annak, hogy az oktatást élményszerűbbé, élénkebbé és interaktívabbá tegyék,	Az eddig tapasztaltak alapján hogyan tudod utánkövetni a drámás/színházi nevelési eseményeket a diákjaiddal? Hogyan használnád az ezekből születő tanulási tapasztalatokat a jövőben?	A feladatban rejlő egyik haszon a színházi nevelési előadások tanárok általi hatékony utánkövetése, amihez itt kipróbálhatóak hasonló formák. A másik lehetőség, hogy a tanárok kiválasztanak egy tantárgyat, amelyet másnap tanítanak, és 15 perc tervezés/előkészítés után (akár szaktárgyi párokban, kis csoportokban) kipróbálhatják a választott módszert/formát a kollégáikkal.	Tér, székek, talált tárgyak, a résztvevőktől függően.

BECSÜLT IDŐTARTAM	FELADAT/MÓDSZER MEGNEVEZÉSE	CÉL	KULCSKÉRDÉSEK	LÉPÉSEK	ESZKÖZÖK
		támaszkodva az általuk már ismert technikákra, de kombinálva a dráma megközelítésével, amelyet a korábbi munka hatására „belülről” is értenek. A kipróbálás célja, hogy az oktatási munkához időben közel álló élményt szerezzenek, ami segíthet nekik abban, hogy azt a diákjaikkal is alkalmazni tudják.	Hogyan alkalmaznád a drámás konvenciókat/stratégiákat a tanításban/munkában? Milyen feladatokat/módszereket/formákat használnsz a mindennapi gyakorlatodban, amelyeket a drámapedagógia segítségével lehetne megközelíteni, ezáltal átformálni?		
20 perc	A SWOT-analízisre való reflektálás és támogatás nyújtása a tanároknak a munkacsoportok feladataihoz.	A cél az, hogy megtudjuk, hogyan haladtak a tanárok a munkacsoportokban vállalt projektekkal, és hogy támogassuk őket a tervek megszületésében.	Hogyan haladnak a résztvevők a projektjeikkel? Milyen segítségre, támogatásra van ezekhez szükség a kollégáktól, a vezetőségtől?	Az egyik facilitátor a SWOT elemzés néhány fontos és érdekes dimenzióját kiemelve emlékezteti a résztvevőket az előző workshop eredményeire. A kiemelt szempontok a tanárok által csoportmunkaként vállalt problématerületek lehetséges fejlesztéseihez kapcsolódnak. A facilitátor ezután megkérdezi, hogy történt-e előrelépés, voltak-e kérdések, és meghallgatja a terveket. A facilitátor teret ad, hogy a résztvevők kifejezzék a projekt megvalósítása során felmerült nehézségeket, amelyekkel szembesültek. Ezekkel kapcsolatban alkalmazhatóak drámás technikák, vagy más kreatív eszközök, ha ezeknek a feltárásához hasznos, pl. fórumszínházi forma. A facilitátor megkérdezi a tanárokat, hogy mire van szükségük a projektjük folytatásához.	Székek félkörben.
10 perc	Zárókör	A foglalkozás lezárása és a történetekre való reflektálás.	Milyen érzésekkel távozol a mai találkozóról?	A facilitátor felteszi a kérdést, és a résztvevők megosztják reflexióikat.	Székek félkörben.

HETEDIK TANÁRI WORKSHOP

Helyszín és kontextus: A Covid-19 világjárvány miatt ebben az időszakban az iskolákba csak a diákok, tanárok és iskolai dolgozók mehettek be, ezért a Nyitott Kör meghívta a tanárokat a saját helyszínükre, egy színházi stúdió/próbaterembe, nem messze az iskolától. Az ötödik és hatodik tanári workshop között eltelt időben a résztvevő tanárok osztályai színházi nevelési előadásokon vettek részt, így ezen az alkalmon ezekre és a műfajra is reflektálhattunk.

Becsült időtartam: 150 perc + 15 perc szünet

BECSÜLT IDŐTARTAM	FELADAT/MÓDSZER MEGNEVEZÉSE	CÉL	KULCSKÉRDÉSEK	LÉPÉSEK	ESZKÖZÖK
2 óra	Előfeladat	A résztvevők számára további lehetőséget biztosítani további, a drámával/ színházi neveléssel kapcsolatos ismeretek elsajátítására, az előző alkalmakhoz kapcsolódva.	Hogyan járulhat hozzá a színházi nevelés a diákok, az osztály jóllétéhez és hogyan támogathatja a tanárok munkáját? Milyen szerepeket vettek fel a színészi-drámatanárok az előadásban, azoknak milyen státuszaik voltak, és ez hogyan segítette az osztály bevonódását?		Egy színházi nevelési előadás videofelvétele, amelyet e-mailben, linken keresztül előzetesen megosztunk, az irányadó kérdéssel együtt.
10 perc	A résztvevők köszöntése és a foglalkozás megnyitása	A résztvevők köszöntése és egy biztonságos, kényelmes tér kialakítása, biztonsági intézkedések áttekintése.	Hogyan érzed magad ma? Mik a további, új, eltérő reflexióid a megfigyelt színházi nevelési előadásokkal kapcsolatban?	1. Az egyik facilitátor megnyitja a kört, és beszélni kezd. 2. Nyílt beszélgetés kezdődik, ahol minden résztvevő szabadon elmondhatja véleményét.	Székek félkörben.
25 perc	Tanári tervek ismertetése	A munkacsoportok ismertetik a terveket, amelyeket az ötödik tanári workshopon azonosított problématerületekre találtak ki.	Mire jutottak a munkacsoportok, mi a tervezésük eredménye?	A három munkacsoport egyenként ismerteti a terveket, amelyeket a vállalt feladatok kapcsán készítettek. A csoportok kérdezhetnek egymástól, reagálhatnak egymás felvetéseire.	Székek körben.

BECSÜLT IDŐTARTAM	FELADAT/MÓDSZER MEGNEVEZÉSE	CÉL	KULCSKÉRDÉSEK	LÉPÉSEK	ESZKÖZÖK
60 perc	Jóllét Tanterv Kiállítás	A hat tanári workshop másfél éves folyamata során történtek áttekintése kreatív formában. Reflexió és az eredmények tudatosítása.	A folyamat során mi történt a diákokkal, a tanárokkal és a szervezettel? Hogyan, miben segítette a folyamat a jóllétüket?	Hasznos a foglalkozások során használt és létrejött anyagok, tárgyak, hand-outok, források előkészítése időrendi sorrendben a teremben. Ezek rövid áttekintése után a feladat, hogy három csoportban három tematikus installáción dolgozzanak a résztvevők, amelyekhez mindezeket a kézzelfogható eredményeket felhasználják, majd kiállítási tárlatvezetőként végigvezetik a többieket az installációikon.	3 asztal a három nézőponthoz. Egy létra Egy kis állvány/pódium, 35x35x70 cm-es méretben. Egy nagy állvány/pódium, 70x100x200 cm-es méretben. Színes papírlapok, plakátok, tollak, olló. Minden olyan anyag, ami az előző találkozóskor a közös munka során született (pl.: fényképek, állóképek a csoportmunkáról, videofelvétel a megfigyelt előadásról, tárgyak az előző foglalkozáson bemutatott drámás formákkal kapcsolatban, Szasza tárgyai, a foglalkozások jelenléti ívei stb.)
10 perc	1. értékelés: A tanulási eredmények azonosítása	Egyéni átgondolás, reflexió a tanulási eredményekkel kapcsolatban	Tudom/értem, hogy... Felismerem, hogy... Képes vagyok/ magabiztosabbnak érzem magam... Most már jobban tudom, mint korábban, hogy... Jobban figyelembe veszem, hogy... Új szempontként veszem figyelembe a diákokkal való munka során...	A résztvevők a Hand-outok segítségével átgondolják, hogy miben segítettek nekik a Jóllét Tanterv foglalkozásai, illetve a diákjaiknak játszott színházi nevelési előadások.	Handout befejezetlen mondatokkal

BECSÜLT IDŐTARTAM	FELADAT/MÓDSZER MEGNEVEZÉSE	CÉL	KULCSKÉRDÉSEK	LÉPÉSEK	ESZKÖZÖK
15 perc	2. értékelés: Térbeli értékelés	Az előző feladatban átgondolt tanulási eredmények megosztása, egymás nézeteinek megismerése, vizuális statisztika készítése.	Ez a feladat az előző feladat irányadó, befejezetlen mondatait használja fel.	A résztvevőket arra kérjük, hogy álljanak félkörben a középén elhelyezett szék körül. Egyikük leül, és kimond egy olyan állítást, amely igaz rá, például: „Jobban figyelembe veszem a diákok érzelmi állapotát munkám során.” A többieknek lépniük kell előre, ha ez rájuk is igaz, vagy mozdulatlanul kell maradniuk, ha ez rájuk egyáltalán nem igaz.	Egy „különleges” szék a tér közepén. A többi széket a központi térből távolabb helyezzük el.
20 perc	Megbeszélés és reflexió	A cél az, hogy az egész folyamatra reflektáljunk a mostani szemszögből. Teret adni minden, ebben a pillanatban fontos gondolatnak és érzésnek, beleértve azokat is, amelyek korábban nem kerültek kifejezésre.	Mik a résztvevők végső gondolatai a találkozások befejeztével? Milyen igényei vannak most a csoportnak, hogyan zárják le/követik nyomon a folyamatot?	Szükség esetén a facilitátorok vezetik és moderálják a beszélgetést, fontos az aktív figyelem.	Székek körben
10 perc	Zárókör	A folyamat lezárása és egy új folyamat kezdetére való ösztönzés.	Mit érzel most, a közös munka végén? Hogyan/mivel távozol?	A facilitátor felteszi a kérdést, és a résztvevők megosztják reflexióikat.	Székek körben

DRÁMA ÉS SZÍNHÁZ A NEMZETI ALAPTANTERVEN – LEHETSÉGES KAPCSOLÓDÁS

A Magyar Nemzeti Alaptanterv (NAT) 2020-ban módosításra került. A tantárgy új neve *Dráma és színház*, amely a korábbi, 2003-tól használatos *Dráma és tánc* tárgy helyére lépett. Ahogyan az *Útmutató a Dráma és színház tanításához* (Eck, Golden, & Kaposi, 2020) fogalmaz, „[a] dráma oktatása a magyar művészeti nevelés szerves részeként, a drámaoktatásnak a magyarországi köznevelésbe (és felsőoktatásba) történő beépítése Európa sok országában követni, másolni vágyott minta – mint ilyen is jelentős érték”. (6. o.)

Az új NAT szerint a *dráma és színház* tárgy a „mindennapos művészeti nevelést” támogatja, ahogy az ének-zene, az vizuális kultúra és mozgókép-kultúra és médiaismeret tárgyak is. (6. o.) Az egyik fontos új elem, hogy a 2020-as NAT a drámát módszerként tekinti („pedagógiai módszeregyüttes”), amely tantárgytól függetlenül hatékonyan hozzájárulhat a tanuló központosított oktatáshoz, tehát az ajánlás szerint bármely tantárgy tanításához alkalmazható. (6. o.)

Felső tagozaton kötelező tantárgyként (heti 1 óra) került a NAT-ba, a 11. évfolyamon választható tárgy a művészetek tárgya keretében (szintén heti 1 óra), illetve kötelezően választható a 12. évfolyamon, és érettségi is tehető a tárgyból. Ezen felül bármelyik évfolyamon megjelenhet a szabad órakeretben, illetve más tantárgyakba integráltnak. (9. o.)

Ahogyan az *Útmutató...* is kifejti, a dráma és színház tárgy keretein belül a tanulók aktivizáló és gyakorlati tevékenységeken keresztül fedeznek fel különböző megközelítési lehetőségeket, nézőpontokat, amely tevékenységek során készségeik fejlődnek, bővülnek. „A tárgy az iskolai rendszerű oktatás folyamatába örömforrásként, játékos munkamódszerekkel kapcsolódik.” (9. o.) A számonkérés és értékelés formája legtöbbször nem formális, és leginkább önértékelésen, önreflexión alapul, így a tárgy hozzájárulhat a tanulóknak nehezedő nyomás oldásához, terheléseik csökkentéséhez.

Tanárok számára az *Útmutató* javaslata, hogy a nagyobb hatás és jelentős eredmények elérése érdekében „az elkötelezett kollégák vegyék igénybe az órakereten kívüli lehetőségeket: szabadidős tevékenységek, osztálykirándulás, erdei iskola, stb.” (10. o.)

A tantárgy keretében javasolt tevékenységek: szabályjátékok, dramatikus játékok, rögtönzés, történetek feldolgozása, műalkotások feldolgozása, dramaturgiai ismeretek, illetve színházi előadások látogatása vagy meghívása, amelynek része a felkészítés és a feldolgozás, beszélgetés vagy dramatikus tevékenység segítségével. (18. o.)

A dráma és színház tárgy segíti a résztvevők közötti együttműködést és a témába való

bevonódást, így jól támogatja a tantárgyi integrációt. Azonban ehhez szükséges az új NAT szerinti tanterveket különböző szaktanároknak közösen áttekinteniük, a kapcsolódás lehetőségeit feltárni.

„A dráma a színház nyelvén beszél – hogy mit és hogyan tud a dráma elmondani ezen a nyelven: erről szólhatnak a tantervek, a későbbiekben a helyi pedagógiai programok és a tanmenetek.” (8. o.)

Hivatkozás: Eck, J., Golden, D., Kaposi, L. (2020). *Útmutató a Dráma és Színház tantárgy tanításához*. Link: <https://www.oktatas2030.hu/wp-content/uploads/2020/10/utmutato-a-drama-es-szinhaz-tantargy-tanitasahoz.pdf>

HIVATKOZÁSOK:

Horváth, K. (2009). Bevezetés az esettanulmányokhoz. In J. Deme (Szerk.), *Dramapedagógiai esettanulmányok: I. Színház és pedagógia módszertani füzetek 3* (3–18. o.). Káva Kulturális Műhely, anBlok Egyesület.

Lendvai, L., Dóczi-Vámos, G., & Jozifek, Zs. (2021). *Jó(l) vagy? – A Nyitott Kör tanári jólléttel kapcsolatos színházi nevelési foglalkozássorozatának vizsgálata művészeteken alapuló részvételi akciókutatással*. Nyitott Kör

Takács, G., Gyevi-Bíró, E., Láposi, T., Lipták, I., & Szűcs, M. (2017). Színházi nevelési/színházpedagógiai programokhoz kapcsolódó fogalmak glosszárja. In Á. Cziboly (szerk.), *Színházi nevelési és színházpedagógiai kézikönyv* (146–166. o.). Insite Drama. https://www.szinhasineveles.hu/wp-content/uploads/2018/01/Szinped_Prog_Final_6.pdf

To Be Consortium (2021a). *To Be – A Living Question: Guidebook for Drama & Education Practitioners*. Nyitott Kör Egyesület. <https://tobe.nyitottkor.hu/guidebook-forpractitioners/>

To Be Consortium (2021b). *Well-being Curricula*. Nyitott Kör Egyesület. <https://tobe.nyitottkor.hu/well-being-curricula/>

TOVÁBBI FORRÁSOK, IRODALOM:

Ádám, Sz. (2020). Korai kiégés. In O. Endrődy, B. Svraka, & Zs. F. Lassú (szerk.), *Sokszínű pedagógia: Inkluzív és multikulturális szemléletmód a pedagógiai gyakorlatban* (pp. 89–103). ELTE Eötvös Kiadó. <http://www.eltereader.hu/media/2020/10/Endr%C5%91dy-%E2%80%93-Svraka-%E2%80%93-Flas%C3%BA-Soksz%C3%A Dn%C5%B1-pedag%C3%B3gia-WEB.pdf>

Bakos, K. (2015). A pedagógusi szerep dilemmái és összefüggései az életminőséggel. *Metszetek*, 3(1), 3–14. http://metszetek.unideb.hu/files/metszetek%202015_1_bakos.pdf

Bethlenfalvy, Á. (2020). *Dráma a tanteremben: Történetek cselekvő feldolgozása*. Károli Gáspár Református Egyetem – L' Harmattan.

Gillham, G. (1994). A színházi nevelés értéke. *Dramapedagógiai Magazin* 18(1), 22–26, based on SCYPT Journal 27. https://epa.oszk.hu/03100/03124/00052/pdf/EPA03124_dpm_2008_1_022-027.pdf

Holecz, A., & Molnár, Sz. (2014). Pedagógusok pozitív pszichológiai tükrében: a jóllétet erősítő tényezők jellemzői a pályán. *Iskolakultúra* 24(10), 3–14.

Lendvai, L., Horváth, L., Dóczi-Vámos, G., & Jozifek, Zs. (2021). Egy komplex színházi nevelési előadás hatása a bullying észlelésére. *Alkalmazott Pszichológia* 20(4), 99–137. Doi: 10.17627/ALKPSZICH.2020.4.99

Rapos, N. (2016). A támogatás értelmezései a személyes szakmai életúton. In Á. Vámos (szerk.), *Tanuló pedagógusok és az iskola szakmai tőkéje* (79–103 o.). ELTE Eötvös Kiadó.

Rewa, J., Hunter, D. (2020). *Leading groups online*. <https://www.leadinggroupsonline.org/>

1

Rajzold ide egy portrét a párodról,
és add át neki az útlevelét!

2

Amikor megkaptad a saját útleveled, rajzold le,
hogyan érzel az elmúlt félév kapcsán!

3

Ide azt rajzold le,
hogyan érzel a következő félév kapcsán!

4

Mire vágysz, mire lesz szükséged
a következő hónapokban?

1. Szasza levele (kiegészítendő)

New Message

Kedves Judit!

Hetek óta fogalmazom ezt a levelet, nehéz összerendeznem a gondolatiam...

Barátsággal, ...

Send

2. Dr. Szörényi Judit válasza Szasza levelére

New Message

Kedves Szasza!

Köszönöm, jól vagyok, persze itt is úgy mennek a dolgok, ahogy mindenütt máshol, és bizony vannak pillanatok, amikor a belső motiváció fenntartása még Pallasz Athénének is komoly kihívást jelentene.

Nem titkolt aggodalommal figyelem pályáját és sorstársait, és mostani levele ez érzést csak fokozza bennem.

Mindezekkel együtt néhány felmerült gondolatomat osztom meg Önnel itt, amelyekről meggyőződése, hogy a helyükre fognak kerülni:

Azt mondja, hogy a gyerekek figyelme illékony, és szándékuk a destruktív viselkedésre évről évre növekszik, miközben fogékonyságuk a tananyagra csekély. Arra kérem, hogy gondoljon vissza a pedagógiai tapasztalatok és nézetek című kurzusunk történelmi áttekintés moduljaira. Mit jelentett a 20. század eleji falusi gyermek számára az iskola? Mit jelentett a háború alatt az iskola? Mit jelentett a világegést követő évtizedekben az iskola? Képzeltet-e ennél kalandosabb, biztonságosabb hétköznapot a kisdíák? Volt-e más lehetősége tanulni, és látta-e a perspektívát a tantárgyi előmenetelben?

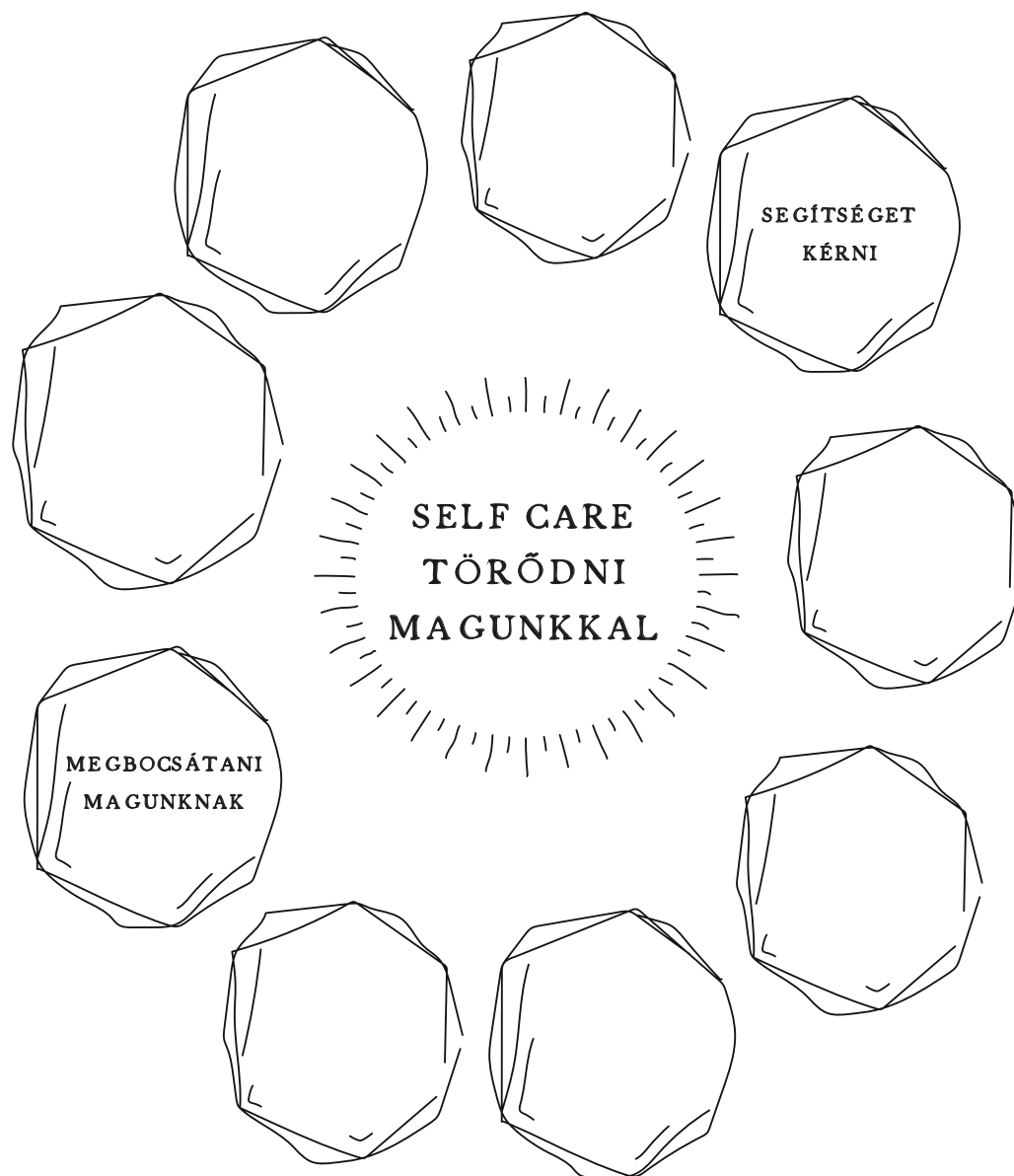
És most gondoljon a mai városi gyerekekre. Miről kellene nekik tanulniuk ahhoz, hogy boldogulni tudjanak a rájuk felnőttként váró évtizedekben? A körülöttünk lévő világ és az elvárások rohamtempóban változnak, a kompetenciák folyamatosan specializálódnak, tevékenységek tűnnek el, és újak születnek egy szempillantás alatt.

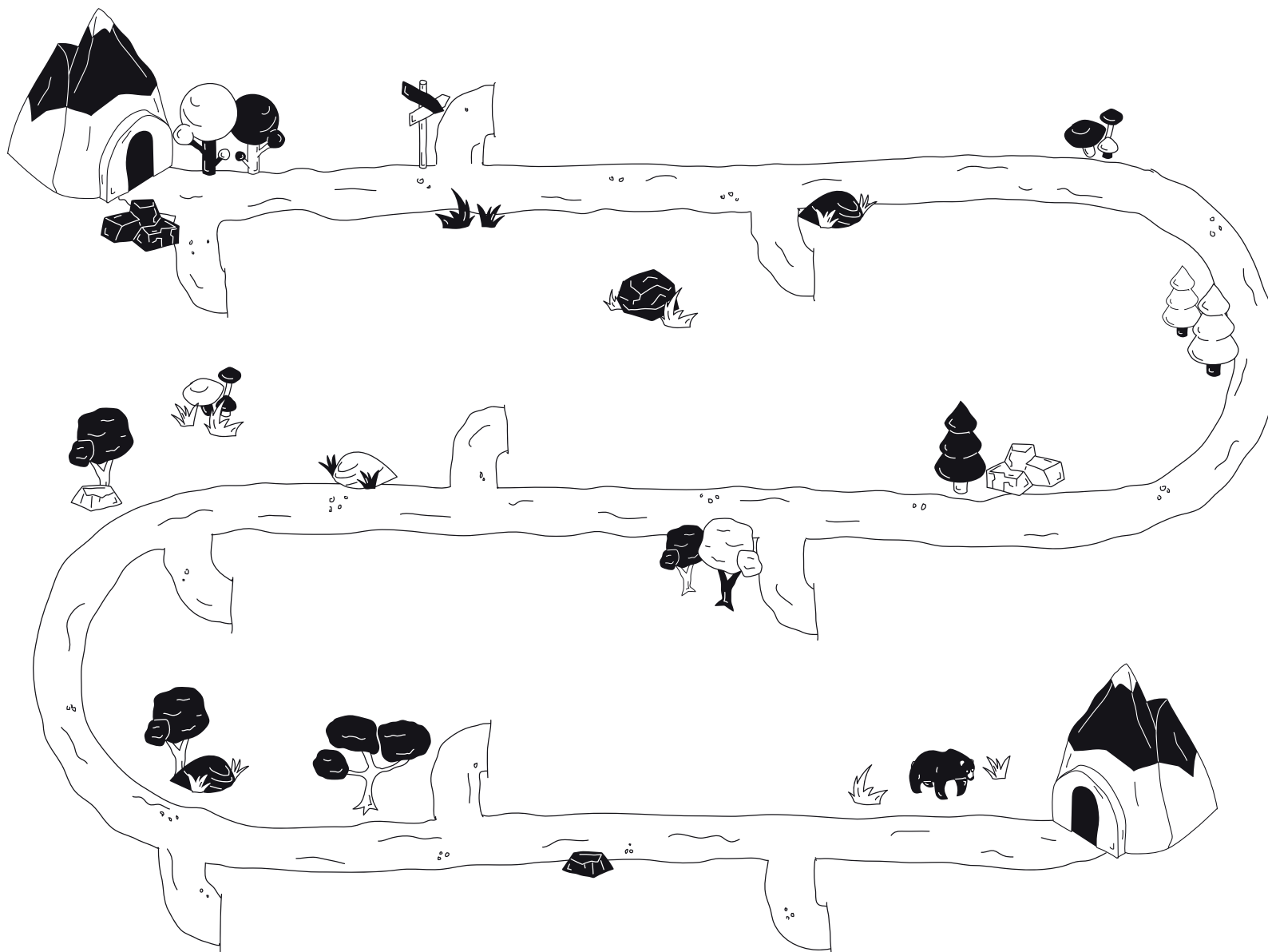
Az igazi kérdés az, most is, mint mindig, hogy ebben a világban tanárként hogyan tudjuk segíteni diákjaink tanulását? Kertész-e a tanár, bíró, avagy király, hogy újból közös kurzusunkat idézzem.

Bizonyára sok olyan pillanatot is megél a diákokkal, amelyek az önfeledtséget, az időről megfeledkezést, a jelen pillanatban való történetet mutatják, a megismételhetetlent. Talán ezek azok a pillanatok, amelyeket próbálunk pedagógusként létrehozni, jelentéssel feltölteni, és érdemes ezeket kincsként elraktározni a gyengébb napokra, elemőzsiának.

Baráti üdvözléssel:
Dr. Szörényi Judit

Send

ERŐSSÉGEK

Az erősségek mezőben azt gyűjtsétek össze, amit szerintetek jól csináltok, ami az iskola erőssége, és amelynek további jó működése rajtatok múlik! Példákat láthattok alább; kiindulópontként is használhatjátok, ha valamit igaznak éreztek a ti iskolátokra vonatkoztatva.

Az iskola épületének a hangulata
Technikai felszereltség
Az iskola, a tantermek felszereltsége
Az iskolai könyvtár működése
Kapcsolattartás a szülőkkel, gondviselőkkel
Iskolai kirándulások
Diák (klub-)élet az iskolában
A diákok részvétele szakkörökön
Tanórán kívüli programok szervezése a tanulónak
Az iskola általános hangulata
A tanulók érzelmi és fizikai biztonságérzete az iskolában
Tehetséggondozás az iskolában
Továbbtanulási arány középiskolába
Az alsó tagozatos képzésünk népszerűsége az óvodások és a szülők körében
A felső tagozatos képzésünk népszerűsége a tanulók és a szülők körében
Az iskolai hagyományok ápolása
Honlap működése
A pedagógusok szakmai felkészültsége
Szakmai továbbképzésekre való igény
A kollégák közötti együttműködés
Együttműködés más iskolákkal
Kapcsolat a helyi óvodákkal
Az anyagi erőforrásainkkal való gazdálkodás

GYENGESÉGEK

Azt gondoljátok végig, mi az, amit nem jól vagy nem eléggé jól csináltok, ami akadályozza az eredményes munkát! Olyan gyenge pontokat nevezetek meg, amelyeken csak ti tudtok változtatni, ha akartok.

Az iskola épületének a hangulata
Technikai felszereltség
Az iskola, a tantermek felszereltsége
Az iskolai könyvtár működése
Kapcsolattartás a szülőkkel, gondviselőkkel
Iskolai kirándulások
Diák (klub-)élet az iskolában
A diákok részvétele szakkörökön
Tanórán kívüli programok szervezése a tanulónak
Az iskola általános hangulata
A tanulók érzelmi és fizikai biztonságérzete az iskolában
Tehetséggondozás az iskolában
Továbbtanulási arány középiskolába
Az alsó tagozatos képzésünk népszerűsége az óvodások és a szülők körében
A felső tagozatos képzésünk népszerűsége a tanulók és a szülők körében
Az iskolai hagyományok ápolása
Honlap működése
A pedagógusok szakmai felkészültsége
Szakmai továbbképzésekre való igény
A kollégák közötti együttműködés
Együttműködés más iskolákkal
Kapcsolat a helyi óvodákkal
Az anyagi erőforrásainkkal való gazdálkodás

LEHETŐSÉGEK

Azokat az iskolán kívüli tényezőket, lehetőségeket sorakoztassátok fel, amelyek segíthetnék a tevékenységeket, illetve amelyeket még nem használtok ki eléggé!

Az iskola elhelyezkedése
Szakmai továbbképzések
Kapcsolatfelvételi lehetőség új partnerekkel
Szülők bevonása az osztályok, iskola életébe
Kortárs segítő rendszer kiépítése
Az iskolapszichológus és a tanulók kapcsolata
Ökoiskola pályázat
Hazai és külföldi pályázati lehetőségek
Kulturális szervezetekkel, intézményekkel való együttműködés
Sportszervezetekkel való együttműködés
Szponzorok, támogatók
Kapcsolat a fenntartóval

VESZÉLYEK

Az iskolán kívüli veszélyeket, a működést hátráltató, gátló, de töletek független tényezőket gondoljátok végig, amin változtatni nem tudtok.

A tanulók létszámának csökkenése
Finanszírozási bizonytalanságok, korlátozott anyagi lehetőségek
Növekvő leterheltség
A média hatása
Alacsony bérezés a köznevelési rendszerben
A pedagógusok évközben hagyják el az iskolát
Szakemberek pályaelhagyása
Túlzott adminisztráció
Kiszámíthatatlan jogszabályi/törvényi környezet
Iskolaösszevonások
Osztályösszevonások
A családok szociális helyzete
A BTMN tanulók
Részvétel pedagógustovábbképzéseken
Iskola és oktatás szerepének megváltozása
Nincs/terhelt kapcsolat a fenntartóval

1. Mi a **PROBLÉMA**?

2. Mik a **KÉRDÉSEID**?

3. Mi a **JÖVŐKÉP**? (vision)

Annak a meghatározása, hogy a jövőben hová kíván eljutni a szervezet.
Absztrakt, idealisztikus, inspiráló, hosszú távú elképzelés.

4. Mi az **ÁTFOGÓ CÉL**? (mission)

Arra ad választ, hogy mi a szerepe, mi a küldetése a szervezetnek, stb..
Miért van rá szükség? Az átfogó cél mindig konkrét, realisztikus, 1-1 intézményre szabott.
Általában 3-5 évre szól, de mi az időtáv?

5. Az alapvető vagy **ELÉRENDŐ CÉLOK** (objectives):

az intézmény funkcionális működésére vonatkozó célok.

Arra adnak választ, hogy milyen feladatai vannak a szervezetnek, milyen szolgáltatásai stb.
Általában 5-10 pontban megfogalmazott közép és hosszú távú célmeghatározás.

6. Az elérendő célok után számba kell venni, hogy mik
az intézmény **KULCSFONTOSSÁGI TERÜLETEI** (key result areas).
Hol és milyen változásokra van szükség, és ezen belül mi a rangsor?
Mindez általában 5-10 pont a rövid és a hosszú távú tervben.

7. Az **IRÁNYVONALAK** meghatározása arra ad választ,
hogy mit kell elérnie a szervezetnek a fejlesztés segítségével.

**Jobban tudom/értem,
hogy...**

**Magabiztosabb vagyok
abban, hogy...**

**Inkább figyelembe
veszem, mint korábban,
hogy...**

Felismerem, hogy...

**Tudatosabb vagyok azzal
kapcsolatban, hogy...**

**A diákokkal való
munkába új szempontként
emelem be, hogy...**